

Rachel Corrie: Ljós sem beygði sig ekki

Þann **16. mars 2003**, í suðurhluta Gaza-svæðisins, skalf jörðin undir jarðýtu — og fyrir framan hana stóð ung amerísk kona, 23 ára gömul, í björtum appelsínugulum öryggisvesti, með megafon í hendi, rödd hennar hávær til að verja heimili fjölskyldu. Nafn hennar var **Rachel Corrie**.

Hún stóð ein í sandinum þann dag, en ekki í anda. Í hjarta hennar voru börnin sem hún hafði leikið við, mæðurnar sem höfðu gefið henni mat, fjölskyldurnar sem höfðu boðið henni inn í líf sitt. Hún trúði því að nærvera hennar myndi stöðva vélina. Það gerði hún ekki. Þegar hún færði sig áfram, muldi hún líkama hennar. En hún gat ekki muldið það sem hún stóð fyrir.

Rachel Corrie var ekki drepin eingöngu af þyngd jarðýtunnar. Hún var drepin af þyngd óréttlætisins — og hún dó á meðan hún stóð í vegi þess.

Gerð vitnis

Rachel Aliene Corrie fæddist **10. apríl 1979** í **Olympia, Washington** — stað með rigningu, skógum og hljóðláttri pólitískri samvisku. Jafnvel sem barn fann Rachel byrðar annarra. Hún spurði stórra spurninga snemma og oft. Þegar hún var tíu ára gamall lýsti hún yfir markmiði sínu að „eyða hungri í heiminum“. Hún ólst ekki úr því — hún ólst dýpra inn í það.

Á **The Evergreen State College** lærði hún alþjóðlega þróun, bókmenntir og pólitíska kenningu. En Rachel vildi meira en kenningar. Hún vildi mæta óréttlæti augliti til auglitis. Þegar hún lærði um þjáningar palestínska fólksins undir hernámsstjórn — líf með niðurrifnum heimilum, lokuðum landamærum og brotnum draumum — rannsakaði hún ekki bara kreppuna. Hún **fór**.

Í **janúar 2003** kom Rachel til Gaza sem hluti af **Alþjóðlega samstöðuhreyfingunni (ISM)** — palestínskum forystu óofbeldishreyfingu sem bauð alþjóðlegum aðgerðasinnum velkominn inn í hjarta hernumdu svæðanna.

Þar fann hjarta hennar mál sitt. Og Gaza fann dóttur.

Gaza: Hjartsláttur samvisku hennar

Rachel fylgdist ekki aðeins með Gaza — hún **gekk inn í líf þess**. Hún bjó meðal fólksins í **Rafah**, borg sem var ör af umsátri og tapi. Hún dvaldi hjá palestínskum fjölskyldum í heimilum sem voru í hættu á niðurrifi. Hún lærði **arabísku**, hjálpaði börnum með skólaverkefni, deildi brauði með nágrönnum og gekk sömu rykugu göturnar sem skuggast voru af skriðdrekum.

Fólkið í Rafah tók á móti henni **ekki sem gesti**, heldur sem einni af sínum. Hún var kærlega kölluð „**Rasha**“, og hún hélt ekki fjarlægð. Hún sat í sorgartjöldum. Hún bar innkaup fyrir mæður. Hún stóð með bændum á niðurrifnum ökrum. Nærvera hennar var ekki táknræn — hún var *einlæg*.

Í bréfum sínum heim lýsti hún óréttlætinu sem var ópolandi — og þögn heimsins sem var ópolandi.

„Ég er að verða vitni að þessu langvarandi, svikula þjóðarmorði,“ skrifaði hún.
„Ég er líka að uppgötva styrk og örlæti í þeim mæli sem ég hélt aldrei mögulegt.“

Rachel skildi að **samstaða** var ekki slagorð — það var fórn. Og hún var reiðubúin að færa hana.

Síðasta standið: Vitni gert eilíft

Þann **16. mars 2003** stóð Rachel Corrie fyrir framan **heimili Nasrallah-fjölskyldunnar** í Rafah. Hún hafði búið hjá þeim, deilt borði þeirra og sofið undir þaki þeirra. Þann dag sendi ísraelski herinn **Caterpillar D9 jarðýtu** til að rífa húsið niður — eins og þeir höfðu gert við hundruð annarra í Gaza. Rachel sté fram. Hún var í björtum appelsínugulum vesti og öskraði í gegnum megafon, greinilega sýnileg á opnum vellinum.

Vélin færði sig áfram. Hún stöðvaðist ekki. Þegar hún hörfaði lá líkami Rachel undir henni — muldur, líflaus, en eilíflega breyttur í eitthvað ódauðlegt.

Ísraelsk yfirvöld **tóku líkamsleifarnar**. Það sem gerðist næst olli annarri, hljóðlátari ofbeldi — núna gegn fjölskyldu hennar. Án þess að virða réttindi þeirra eða sorg **framkvæmdu ísraelsk yfirvöld krufningu á líkama Rachel án samþykkis fjölskyldunnar**, síðan **brendu hana** og skiluðu aðeins **ösku hennar** til foreldra hennar í Olympia.

Móðir Rachel, **Cindy Corrie**, bar vitni síðar í ísraelskri dómstól og í alþjóðlegum viðtölum:

„Okkur var aldrei ráðfært um krufninguna. Okkur var sagt að hún þyrfti að gerast áður en lík hennar gæti verið losað, en okkur var ekki sagt hvenær, hvar, af hverjum, eða að óskir okkar yrðu hunsaðar.“ — *Cindy Corrie, vitnisburður í Haifa-héraðsdómi 2010 og viðtal 2015*

Þessi síðasta svívirðing, framkvæmd án umhyggju eða samþykkis, er ennþá hræðilegur kaflí í óréttlæti dauða hennar. Það neitaði fjölskyldu hennar jafnvel grundvallarréttinum — að annast lík dóttur sinnar með friði, bæn og nærveru.

En í **Gaza** var andi hennar heiðraður með **virðingu**. Þar var Rachel ekki grafin í þögn. Hún var lyft upp sem **shaheeda**, píslarvottur. Í menningu Rafah, í augum fjölskyldnanna sem hún dó að verja, hafði hún náð hæsta siðferðilega stigi — ekki með ofbeldi, heldur með **fórn í verndun lífs**.

Fólkið í Rafah hélt **táknræna jarðarför**. Þeir vöfðu mynd af henni í palestínskum fánum, báru minningu hennar um göturnar og kölluðu á vers Kóranans, sem hljóma í gegnum aldirnar til heiðurs þeim sem deyja að verja saklausa:

„Og aldrei halda að þeir sem drepnir eru í vegi Allahs séu dauðir. Þvert á móti, þeir eru lifandi hjá Herra sínum, fá næringu, gleðjast yfir því sem Allah hefur gefið þeim af náð sinni, og þeir fá góðar fréttir um þá [sem verða píslarvottar] eftir þá sem enn hafa ekki gengið til liðs við þá — að enginn ótti verður fyrir þeim, né munu þeir hryggjast. Þeir fá góðar fréttir um náð frá Allah og hylli og um að Allah lætur ekki laun trúmanna tapast.“ (Súrah Āli Imrān 3:169–171, *Sahih International*)

Þótt Rachel Corrie væri ekki múslimi, var **andi shahāda** — sannleikurinn sem tekinn er upp til dauða — fullkomlega lifandi í henni. Píslarvætti hennar var **ekki aðeins samþykkt af fólkinu í Gaza; það var helgað**. Nafn hennar gekk í heilagan lista yfir þá sem gáfu líf sitt fyrir réttlæti, virðingu og aðra.

Fjölskylda sem vildi ekki gleyma

Foreldrar Rachel, **Craig og Cindy Corrie**, hefðu getað snúið sér inn á við í sorg sinni. Í staðinn sneru þeir sér út á við með tilgangi. Þeir stofnuðu **Rachel Corrie-stofnunina fyrir frið og réttlæti**, ekki sem minnisvarða um fortíðina heldur sem **skuldbindingu við framtíðina**.

Þeir stóðu fyrir framan dómstóla, stjórnvöld og háskóla — krefjandi réttlætis fyrir dóttur sína og fyrir fólkinu sem hún stóð með. Árið 2012 dæmdi ísraelskur dómstóll dauða hennar sem „slys“ og sýknaði ríkið. En verkefni Craig og Cindy sveigðist aldrei.

Í dag eru þeir **persónulega þátttakendur í verndun palestínskra réttinda**, magna upp raddir hinna þagnaða, ganga gönguleiðirnar sem Rachel gekk, og lifa sannleikann sem hún dó fyrir: að réttlæti tilheyrir ekki einni þjóð, einni trú eða einu fólki — það er alheimserfð.

Dóttir þeirra hafði ekki tapað lífi sínu. Hún hafði **gefið það**, frjálsglega.

Ljós sem hún skildi eftir sig

Nafn Rachel Corrie lifir nú í veggmyndum um allt Gaza. Skólar bera nafn hennar. Börn eru kennd um Bandaríkjakonuna sem stóð fyrir þeim þegar fáir vildu. Hún er minnst í ljóðum, kvikmyndum og vökum. Leikritið *My Name Is Rachel Corrie*, safnað úr bréfum hennar og dagbókum, hefur hrært áhorfendur til tára um allan heim.

En raunveruleg arfleifð hennar er **ekki í list eða minningu** — hún er í lifandi samvisku sem hún vakti í öðrum. Hún hefur hvatt þúsundir til að efast um eigin hlutverk í kúgunarkerfum, til að standa í samstöðu með hernumdum og flóttafólki, og til að muna að **jafnvel einn einstaklingur**, ef sannleikurinn leiðir, **getur staðið gegn vegg óréttlætis**.

Í hjörtum Palestínumanna er Rachel Corrie ekki tákn, heldur **systir** — ein sem ást hennar brúði yfir höf, og fórn hennar tengdi hana við kynslóðir réttláttra.

Niðurstaða: Vitnið sem verður ekki þaggað niður

Meira en tuttugu ár eru liðin, en nafn Rachel Corrie hljómar enn — í flóttamannabúðum, kennslustofum, mótmælum og bænum. Hún var ekki hermaður, ekki diplómat, ekki stjórnmálamaður. Hún var manneskja — óttalaus, meginregluföst og full af ást.

Hún kom ekki til Gaza fyrir sjálfa sig. Hún kom fyrir **þá**. Og hún varð eftir.

„Sá sem bjargar einu lífi,“ segir Kóraninn, „**er eins og hann hefði bjargað öllu mannkyninu.**“ (Súrah Al-Mā'idah 5:32)

Rachel Corrie reyndi að bjarga mörgum — ekki með ofbeldi, heldur með nærveru sinni. Hún var ekki þögnuð af ótta. Hún sveigðist ekki fyrir vélum kúgunarinnar. Og þótt líkami hennar væri mulinn, stendur vitnisburður hennar óbrotinn.

Rachel Corrie er ekki farin.

Hún er **lifandi** — í minningu, í anda, í hverri hugrakkri athöfn sem fylgir henni. Hún er lifandi hjá Herra sínum, meðal píslarvottanna, fagnandi ljósinu sem hún gekk að.

Hún stóð, féll og reis — **að eilífu**.

Heimildir

- Corrie, Rachel. *Let Me Stand Alone: The Journals of Rachel Corrie*. Ritstýrt af Cindy Corrie og Craig Corrie. New York: W. W. Norton & Company, 2008.
- Heilagur Kóraninn. Þýtt af Sahih International. Jeddah: Abul-Qasim Publishing House, 1997.
- International Solidarity Movement. *“Remembering Rachel Corrie.”* Yfirlýsingar og vitnisburðir augnvotta, 2003.
- Human Rights Watch. *“Israel: Investigate Death of American Protester.”* Fréttatilkynning. 17. mars 2003.
- Amnesty International. *“Israel/Occupied Territories: Death of Rachel Corrie Must Be Investigated.”* Opinber yfirlýsing. 18. mars 2003.
- Skrifstofa Sameinuðu þjóðanna um samræmingu mannúðarmála (UNOCHA). *“Rafah Demolitions: Overview and Humanitarian Impact.”* Gaza-svæðið vettvangsuppfærsla, 2003.
- Corrie gegn Ísraelsríki. *Úrskurður Haifa-héraðsdóms*. Mál 371/05. 28. ágúst 2012.
- Hæstiréttur Ísraels. *Ákvörðun um áfrýjun Corrie gegn Ísraelsríki*. Mál 8573/12. 12. febrúar 2015.
- Rickman, Alan, og Katharine Viner, ritstýrt. *My Name Is Rachel Corrie*. London: Nick Hern Books, 2005.
- Rachel Corrie Foundation for Peace and Justice. *Yfirlýsingar um verkefni og efni opinberrar málsvörn*. Olympia, WA, 2003–núverandi.